

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ**

**Α' ΠΡΟΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ "ΛΑΪΚΟ"**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΤΕΝΤΟΛΟΥΡΗΣ

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ
ΣΤΗ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΑ-ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2025-2026

ΑΘΗΝΑ, 2026

ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: Δευτέρα 09/02/2026, ώρα 10.00 π.μ. για όλους τους φοιτητές: Χαιρετισμός. Ενημέρωση για το πρόγραμμα, κατάταξη φοιτητών, πρώτο μάθημα

ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: Παρασκευή 29 Μαΐου 2026.

ΑΡΓΙΕΣ: Καθαρά Δευτέρα 23 Φεβρουαρίου 2026, Εθνική εορτή: Τετάρτη 25 Μαρτίου 2026, Διακοπές Πάσχα: Μ. Δευτέρα 06 Απριλίου 2026 έως Παρασκευή 17 Απριλίου 2026, Πρωτομαγιά: Πέμπτη 01 Μαΐου 2026

Οι ασκήσεις γίνονται καθ' όλο το εξάμηνο ΔΕΥΤΕΡΑ – ΤΕΤΑΡΤΗ – ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.
Οι χώροι και τα περιεχόμενα των ασκήσεων αναφέρονται στην συνέχεια.

Η παρακολούθηση όλων των ασκήσεων είναι υποχρεωτική.

Στο 6ο Εξάμηνο οι φοιτητές θα ασκούνται στην Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική (Α' ΠΠΚ), θα παρακολουθούν Κλινικές Ασκήσεις στο αμφιθέατρο και Παθολογικές Κλινικές.

Οι φοιτητές χωρίζονται σε **2 Ομάδες: Α, Β.**

Η Ομάδα Α: Κάθε Δευτέρα θα παρακολουθεί 8.30-12.00 μόνο Κλινικές Ασκήσεις στο Αμφιθέατρο Φ. Φέσσας του Λαϊκού Νοσοκομείου

Κάθε Τετάρτη θα παρακολουθεί Κλινικές ασκήσεις στο Αμφιθέατρο του Λαϊκού Νοσοκομείου 08.15-10.00 και θα ασκείται στους θαλάμους της Α' ΠΠΚ 10.30-12.00.

Κάθε Παρασκευή θα παρακολουθεί Παθολογικές Κλινικές (8.00-12.00).

Η Ομάδα Β: Κάθε Δευτέρα θα παρακολουθεί 8.30-12.00 μόνο Κλινικές Ασκήσεις στο Αμφιθέατρο Φ. Φέσσας του Λαϊκού Νοσοκομείου.

Κάθε Τετάρτη θα παρακολουθεί Παθολογικές Κλινικές (8.00-12.00).

Κάθε Παρασκευή θα παρακολουθεί Κλινικές ασκήσεις στο Αμφιθέατρο της Παθολογικής Ανατομικής (ΠΑΘΑΝ κτ. 9) 08.15-10.00 και θα ασκείται στους θαλάμους της Α' ΠΠΚ 10.30-12.00.

	ΟΜΑΔΑ Α	ΟΜΑΔΑ Β
ΔΕΥΤΕΡΑ Αμφιθέατρο Φ. Φέσσας	8.30 – 10.00 Άσκηση Ι 10.30-12.00 Άσκηση ΙΙ	
ΤΕΤΑΡΤΗ	Κλινικές ασκήσεις Αμφιθέατρο Λαϊκού «Φ. Φέσσας» 08.15-10.00 Άσκηση στους θαλάμους της Α' ΠΠΚ 10.30-12.00	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ: (8.00-12.00)
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ: (8.00-12.00)	Κλινικές ασκήσεις Αμφιθέατρο ΠΑΘΑΝ 08.15-10.00 Άσκηση στους θαλάμους της Α' ΠΠΚ 10.30-12.00

**ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Α΄ ΠΡΟΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
(Α΄ΠΠΚ)
ΚΑΙ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ**

Για την κατανομή όλων των ομάδων και τον τρόπο εναλλαγής διαβάστε προσεκτικά παρακάτω.

Το πρόγραμμα διδασκαλίας στους θαλάμους περιλαμβάνει τη διδασκαλία λήψης του ιστορικού, τη μεθοδολογία και την τεχνική της φυσικής εξέτασης (θεωρητικά και πρακτικά στους ασθενείς). Η προετοιμασία και η ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών **είναι υποχρεωτική**.

Αναλυτικά οι ασκήσεις περιέχουν τα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα που πρέπει να διδαχθούν όλα. Η σειρά που αναγράφεται παρακάτω δεν είναι υποχρεωτική. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην συμμετοχή των φοιτητών. ΟΛΟΙ πρέπει να είναι σε θέση στο τέλος των ασκήσεων να εκτελούν πλήρη φυσική εξέταση.

Λήψη ιστορικού από το διδάσκοντα. Συζήτηση.

Λήψη ιστορικού από τους φοιτητές. Συζήτηση.

Εξέταση κεφαλής: Επισκόπηση προσώπου, κινητικότητα, αισθητικότητα. Εξέταση εγκεφαλικών συζυγιών. Εξέταση οδόντων, γλώσσας, φάρυγγα, ώτων, ρινός.

Φυσική εξέταση τραχήλου: επισκόπηση, ψηλάφηση τραχήλου (θυρεοειδούς, λεμφαδένων, καρωτίδων, σφαγίτιδων), φλεβικός σφυγμός, φλεβική πίεση. Δυσκαμψία αυχένος.

Φυσική εξέταση θώρακος: 1) Επισκόπηση, ψηλάφηση, επίκρουση και ακρόαση πνευμόνων (Ράχη-Θώρακας).

Φυσική εξέταση θώρακος: 2) Επισκόπηση, επίκρουση, ακρόαση, ψηλάφηση καρδιάς. Μαστοί, μασχάλες.

Φυσική εξέταση κοιλίας: 1) Επισκόπηση, ακρόαση, επίκρουση, ψηλάφηση (επιτολής, εν τω βάθει).

Φυσική εξέταση κοιλίας: 2) Εξέταση υποχονδρίων σπλάχνων (ήπαρ, σπλήνας, νεφροί). Έλεγχος ύπαρξης υγρού. Δακτυλική εξέταση.

Εξέταση άνω και κάτω άκρων (λεμφαδένες, αγγεία, αρθρώσεις). Νευρολογική εξέταση (κινητικότητα, αισθητικότητα, μυϊκός τόνος, μυϊκή ισχύς, αντανακλαστικά). Μέτρηση αρτηριακής πίεσης.

Στάση, βάδισμα, ισορροπία. Σχολιασμός των ιστορικών που έχουν ληφθεί από τους φοιτητές.

Ολοκληρωμένη εξέταση ασθενούς από διδάσκοντα, φοιτητές

Ολοκληρωμένη εξέταση ασθενούς από τους φοιτητές. Συζήτηση.

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ
Α΄ ΠΡΟΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ (Α΄ ΠΠΚ)**

Δ. 09/02/26
Δ. 16/02/26
Δ. 02/03/26
Δ. 09/03/26
Δ. 16/03/26
Δ. 23/03/26
Δ. 30/03/26
Δ. 20/04/26
Δ. 27/04/26
Δ. 04/05/26
Δ. 11/05/26
Δ. 18/05/26
Δ. 25/05/26

**ΟΜΑΔΑ Α ΚΑΙ Β
ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ Φ. ΦΕΣΣΑΣ
08.30-12.00**

Τ. 11/02/26
Τ. 18/02/26
Τ. 25/02/26
Τ. 04/03/26
Τ. 11/03/26
Τ. 18/03/26
Τ. 01/04/26
Τ. 22/04/26
Τ. 29/04/26
Τ. 06/05/26
Τ. 13/05/26
Τ. 20/05/26
Τ. 27/05/26

**ΟΜΑΔΑ Α
Κλινικές ασκήσεις αμφιθέατρο «Φ. Φέσσας» 08.15 - 10.00
Άσκηση στους θαλάμους της Α΄ ΠΠΚ
10.30-12.00**

Π. 13/02/26
Π. 20/02/26
Π. 27/02/26
Π. 06/03/26
Π. 13/03/26
Π. 20/03/26
Π. 27/03/26
Π. 03/04/26
Π. 24/04/26
Π. 08/05/26
Π. 15/05/26
Π. 22/05/26
Π. 29/05/26

**ΟΜΑΔΑ Β
Κλινικές ασκήσεις αμφιθέατρο «ΠΑΘΑΝ» 08.15-10.00
Άσκηση στους θαλάμους της Α΄ ΠΠΚ
10.30-12.00**

**ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
(42 ΑΣΚΗΣΕΙΣ)**

Κάθε άσκηση αφορά την επίλυση συγκεκριμένου προβλήματος ενός ή περισσότερων αρρώστων και σχετίζεται με ειδική νοσολογική οντότητα.

ΠΡΟΣΟΧΗ μην παίρνετε σαν πρότυπο αναγραφής του ιστορικού τις πολυγραφημένες περιπτώσεις των φροντιστηριακών ασκήσεων.

Η διδασκαλία κάθε άσκησης έχει την ακόλουθη μορφή:

α. Εισαγωγή στην άσκηση από το συντονιστή-διδάσκοντα.

β. Ανάλυση της σημειολογίας και της νοσολογίας της περίπτωσης από το διδάσκοντα με τη συμμετοχή των φοιτητών.

γ. Συνοπτική διαλεκτική διδασκαλία της ύλης που αναφέρεται στο πρόγραμμα για κάθε μάθημα.

Η συμμετοχή των φοιτητών θα είναι ενεργητική. Γι' αυτό απαραίτητη είναι η προετοιμασία σύμφωνα με την ύλη κάθε μαθήματος.

Περιλαμβάνονται: **Εισαγωγή** στη νοσολογία του αναπνευστικού συστήματος. Συμπτώματα και σημεία. Απεικονιστικός έλεγχος. Λειτουργικές δοκιμασίες πνευμόνων. Αέρια αίματος.*

Z-1^η άσκηση: Χρόνιες πνευμονοπάθειες αποφρακτικού τύπου.

Z-2^η άσκηση: Λοιμώξεις ανώτερου και κατώτερου αναπνευστικού.

Z-3^η άσκηση: Θρομβοεμβολική νόσος.

Z-4^η άσκηση: Καρκίνος πνεύμονος. Νόσοι υπεζωκότα.

Z-5^η άσκηση: Φυματίωση

Εισαγωγή στη νοσολογία του πεπτικού συστήματος. Συμπτώματα και σημεία. Ενδοσκοπικός, απεικονιστικός και λειτουργικός έλεγχος.*

Z-6^η άσκηση: Παθήσεις στομάχου.

Z-7^η άσκηση: Νοσήματα ήπατος και χοληφόρων

Z-8^η άσκηση: Παθήσεις παγκρέατος.

Z-9^η άσκηση: Παθήσεις παχέος εντέρου.

Z-10^η άσκηση: Καρκίνοι πεπτικού

Εισαγωγή στη νοσολογία των νόσων του συνδετικού ιστού. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος..*

Z-11^η άσκηση: Ρευματοειδής αρθρίτιδα, οροαρνητικές σπονδυλαρθρίτιδες.

Z-12^η άσκηση: Πρωτοπαθείς αγγειίτιδες.

Z-13^η άσκηση: Συστηματικός ερυθματώδης λύκος, σκληροδερμία, φλεγμονώδης μυοπάθεια.

Z-14^η άσκηση: Οστεοαρθρίτιδα, ουρική αρθρίτιδα.

Εισαγωγή στη νοσολογία των νεφρικών παθήσεων και των ηλεκτρολυτικών διαταραχών. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος.*

Z-15^η άσκηση: Νεφρολιθίαση.

Z-16^η άσκηση: Σπειραματονεφρίτιδες.

Z- 17^η άσκηση: Οξεοβασική ισορροπία

Εισαγωγή στη νοσολογία του κυκλοφορικού συστήματος. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος.*

Z-18^η άσκηση: Αρτηριακή υπέρταση.

Z-19^η άσκηση: Στεφανιαία νόσος-αθηροσκλήρωση.

Εισαγωγή στη νοσολογία των ενδοκρινών αδένων και του μεταβολισμού. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος.*

Z-20^η άσκηση: Σακχαρώδης διαβήτης.

Z-21^η άσκηση: Νόσοι θυρεοειδούς.

Z-22^η άσκηση: Νόσοι των επινεφριδίων.

Z- 23^η άσκηση: Νόσοι παραθυρεοειδών και διαταραχές ασβεστίου.

Z-24^η άσκηση: Νόσοι υποθαλαμο-υποφυσιακού άξονα.

Εισαγωγή στις λοιμώξεις. Συμπτώματα και σημεία. Παθογόνοι μικροοργανισμοί, ιογενείς λοιμώξεις. Εργαστηριακός έλεγχος.*

Z-25^η άσκηση: Ουρολοιμώξεις, λοιμώξεις δέρματος και μαλακών μορίων.

Z-26^η άσκηση: Μηνιγγίτιδες, εγκεφαλίτιδες, εγκεφαλικά αποστήματα και νόσοι από ιούς έρπητος.

Z-27^η άσκηση: Βρουκέλλωση, λεισμανίαση, ελονοσία

Z-28^η άσκηση: Μικροβιακή ενδοκαρδίτιδα, ρευματικός πυρετός, περικαρδίτιδα.

Z-29^η άσκηση: Σύνδρομο επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας.

Εισαγωγή στη νοσολογία του αιμοποιητικού συστήματος. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος.*

Z-30^η άσκηση: Αιμοσφαιρινοπάθειες.

Z-31^η άσκηση: Αναιμίες.

Z-32^η άσκηση: Λευχαιμίες-λεμφώματα.

Z-33^η άσκηση: Πολλαπλούν μυέλωμα και παραπρωτεϊναιμίες.

Z-34^η άσκηση: Γενετική και μοριακή βιολογία στην κλινική πράξη.

Εισαγωγή στη νοσολογία του νευρολογικού συστήματος. Συμπτώματα και σημεία. Εργαστηριακός έλεγχος.

*Χωρίς ιστορικό ασθενούς, λόγω της φύσεως του συγκεκριμένου μαθήματος.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Οι ασκήσεις στις Παθολογικές Κλινικές έχουν σκοπό την εξοικείωση των φοιτητών με την κλινική και τους ασθενείς. Οι φοιτητές θα βρίσκονται στους θαλάμους και θ' ασχολούνται με τη λήψη ιστορικών και την εξέταση των ασθενών.

Οι φοιτητές θα εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν ν' αναλαμβάνουν στοιχειώδη ιατρικά καθήκοντα (π.χ. αιμοληψίες, ενημέρωση διαγραμμάτων ασθενών κλπ). Στον κάθε φοιτητή ανατίθεται η παρακολούθηση ορισμένων αρρώστων, ώστε οι φοιτητές να συνηθίσουν να αισθάνονται υπεύθυνοι σαν γιατροί, να μάθουν τον καλό κλινικό τρόπο με το σεβασμό στον άρρωστο. Στην επιτυχία της προσπάθειας αυτής θα πρέπει να συμβάλλουν όλοι οι γιατροί της Κλινικής.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΛΙΝΙΚΩΝ

ΟΜΑΔΑ Β

T. 11/02/26
T. 18/02/26
T. 25/02/26
T. 04/03/26
T. 11/03/26
T. 18/03/26
T. 01/04/26
T. 22/04/26
T. 29/04/26
T. 06/05/26
T. 13/05/26
T. 20/05/26
T. 27/05/26

ΟΜΑΔΑ Α

Π. 13/02/26
Π. 20/02/26
Π. 27/02/26
Π. 06/03/26
Π. 13/03/26
Π. 20/03/26
Π. 27/03/26
Π. 03/04/26
Π. 24/04/26
Π. 08/05/26
Π. 15/05/26
Π. 22/05/26
Π. 29/05/26

Όπως φαίνεται από το παραπάνω πρόγραμμα οι ασκήσεις στις Παθολογικές Κλινικές γίνονται εναλλάξ: κάθε Τετάρτη Ομάδα Β και κάθε Παρασκευή η Ομάδα Α.

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ– ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΠΟΥ ΣΤΕΓΑΖΟΝΤΑΙ

<u>ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ</u>	<u>ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ</u>	<u>ΤΗΛΕΦΩΝΑ</u>
-Νοσοκομείο «Η Παμμακάριστος» Παθολογική Κλινική Διευθυντής: Ε. Αγγελονίδου	Ιακωβάτων 43 111 44 Κάτω Πατήσια	κεν.: 213 2042 100
-Νοσοκομείο «ΕΛΠΙΣ» Παθολογική Κλινική Διευθύντρια: Α. Φράγκου	Δημητσάνας 7 Αθήνα	Κεν.: 2132039000
-Νοσοκομείο «Τζάνειο» Α' Παθολογική Κλινική Διευθυντής: Στ. Αντωνόπουλος	Ζαννή και Αφεντούλη, 18536 Πειραιάς	Κεν.: 213 2081 000
-Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός» Παθολογική Κλινική Διευθυντής: Β. Σεβαστιανός	Υψηλάντου 45-47, ΤΚ 10676, Αθήνα	Κεν.: 213 2041 000

--